

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΣΚΛΗΡΟΥ

Ἀγαπητέ «Νουμά»,

Ὅσο βάρος κι ἂν ἔχει μιὰ ὑπογραφή, σὺν τοῦ κ. Παρορίτη*, μὰ ἡ ἀλήθεια μοῦ φαίνεται νὰ ζυγιάζει πὸ πολὺ. Καὶ ξέροντας πὸς ποτέ σου δὲ φροντίσεις γιὰ πρόσωπα, μὰ γιὰ τὴν ἀλήθεια μονάχα, κι ἀπ' ὅπου κι ἂν βγαίνει τὴν ἀγκαλιάζεις παλληκαρίστικα, γράφω ἀφτὲς τὶς γραμμὲς, ἐλπίζοντας, ἀφοῦ πρόκειται γιὰ μιὰν ἀλήθεια, πὸς δὲ θάπορριφτοῦνε.

Ὁ κ. Παρορίτης, σὲ δύο τοῦ ἄρθρου «Ὁ Σκληρὸς κ' ἡ γλῶσσα» χτυπάει τὶς γλωσσικὲς ιδέες τοῦ Σκληροῦ καὶ βρίσκει πὸς εἶναι τὸ μόνο σημεῖο πού ὁ Σκληρὸς ἔμπασε στὸ βιβλίον του τὸν οὐτοπισμὸ καὶ τὸν ὑποκειμενισμὸ καὶ λίγο ἢ πολὺ οὐκ ἐκαστὸς νὰ συγρονιστῆ.

Ἄν ζοῦσε σήμερα ὁ Σκληρὸς, θάχαμε ἀπάντηση πού θὰ ἱκανοποιούσεν ὅλους, κι ἀφτὸν τὸν κ. Π. Μὰ κατὰ δυστυχία τὰ πράγματα ἦρθαν ἀνάποδα, κι ὁ καθημένος ὁ Σκλ. μένει ἀναπολόγητος.

Εἶχα τὴν εὐτυχία, δύο μῆνες πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Σκληροῦ, τὸν καιρὸ πού τὸ τύπομα τοῦ βιβλίου του ἦτανε στὸ τέλος, νὰ τὸν ἐπισκεφτῶ στὴν Ἀλεξάνδρεια κρεββατωμένο. Κι ἀπ' ὅσα θυμοῦμαι, κι ἀπ' ὅσα βρισκῶ στὸ σημειωματάριό μου, θὰ προσπαθῶ νὰ βγάλω τὴν ἀπάντησή γιὰ ὅσα γράφει ὁ κ. Π., γιὰτὶ ἀκριβῶς, ἔξὸν ἀπὸ τὰ κοινωνιολογικά, πού στὴν τρίωρη κουβέντα μας μοῦ μίλησε, μοῦ ἐξήγησε καὶ τὶς ιδέες του γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, καὶ τὴ σημερινή του θέση στὴν κοινωνία μας.

Ὁ Σκλ. σὰ φωτισμένο μυαλὸ πού ἦτανε, δὲ μπορούσε νὰ μὴ δεῖ ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια πὸς καθαρέβουσα δὲ στέκεται.

Ὁ Ψυχάρης μὲ τὸ κήρυγμά του ἦρε καὶ στὸ Σκλ. ἓνα θερμὸ ὄπαδό. Λοιπὸν τὸ ἄτομο Σκληρὸς εἶτανε ψυχαριστὴς, μαλλιαρὸς, τῶν ἀκρων, ὅπως θέλετε πάρτε το. Μὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, σὺν ἐπιστήμονας κοινωνιολόγος ὁ Σκλ. εἶδε πὸς τώρα ἡ γλῶσσα μας βρίσκεται στὴ μεταλλαγὴ της. Εἶδε πὸς τώρα ἡ γλῶσσα μας βρίσκεται σὲ μεταβατικὴ κατάστασι, ἢ, πού εἶναι τὸ ἴδιο, ἡ κοινωνία μας βρίσκεται σὲ μεταβατικὴ κατάσταση, κι ἀνάλογα πρὸς τὸ σκῆμα πού θὰ πάρει στὸ μέλλο, θὰ μορφώσει καὶ τὴ γλῶσσα της.

Μπορεῖ νάταν ὑποχώρησι τοῦ ἀτόμου Σκλ. νὰ γράφει στὴ μιχτή, ποτὲς ὅμως ἀπ' τὸν ἐπιστήμονα Σκλ. Καὶ σ' ἀφτὸ ἀκριβῶς κάνει λάθος ὁ κ. Π. γράφοντας πὸς ὁ Σκλ. παραδέχτηκε τὴ μιχτὴ κινήμενος ἀπὸ οὐτοπιστικὴ, ὑποκειμενικὴ κρίσι, κ' ἔλλειψή συχρονισμοῦ.

Ἰσα-ἴσια τὸ ἀντίθετο! Ἡ μιχτὴ γιὰ τὸ Σκλ. εἶναι ὁ σνειδητὸς συχρονισμὸς μὲ τὴν περιτεργυριά του, εἶναι ὁ ἐπιστημονικὸς κοινωνιολογικὸς ἀντικειμενισμὸς πού σύφρασε πρὸς τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα

τοῦ φώναζε νάφήσει ἔξω τὸ ἐγὼ του, νὰ κρατήσῃ μακριὰ τὸ θέλω του.

Κι ὁ Σκλ. πού μόρρεσε νὰ βάλει μέσα στὸ βιβλίον του, ἀφοῦ τὴν ἀνάγκασε πρῶτα νὰ περάσει ἀπὸ τὸ φωτεινὸ φακὸ τοῦ μυαλοῦ του, ὅλη τὴν κοινωνικὴ μας κατάστασι, δὲν μπορούσε νάφήσει ἔξω τὸ ζήτημα αὐτό.

Κ' ἤξερε πὸς ἡ περίοδος πού περνοῦμε τώρα εἶναι ἡ μιχτὴ. Ὅλα μιχτά. Ἀστικὸ καθεστῶς — Κίνησι δημοκρατικὴ — Ρέματα Σοσιαλιστικὰ, Καθαρέβουσα ἐδῶ — Δημοτικὴ ἀπ' τὴν ἄλλη — Μιχτὴ στὰ σχολεῖά κτλ.

Βέβαιον τοῦτο: Ὁ ἐπιστήμονας Σκλ. εἶδε πὸς στὴν ἐξέλιξι τῆς γλώσσας μας χρειάζοτανε ἓνας σταθμὸς γιὰ ξεκούρασι. Ποτὲς ὅμως δὲ φρονοῦσε πὸς ὁ ἡσικισ τῆς θεύσης πού μᾶς ξεδίψασε θὰ μπορούσε νὰ μᾶς προσελκύσει καὶ νὰ μᾶς μαγέψει. Γιὰτὸ τὸ μεθοδικὸ μυαλὸ τοῦ Σκλ. εἶδε τὴ μιχτὴ σὰ σταθμὸ γιὰ τὴν παρακάτω ἐξέλιξι. Καὶ γι ἀφτὸ δὲ οὐφωνοῦσε καθόλου μὲ τὴ στάσι τοῦ «Νουμά» πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικὸς, — κατὰ νομίζει ὁ κ. Π. πὸς ὁ Σκλ. δὲν εἶχε διαβάσει τὰ ἄρθρα τοῦ «Νουμά» — γιὰτὶ ἔβλεπε πὸς τὸ μᾶξιμο τῆς Δημοτικῆς στὸ Σχολεῖο — ἔστω μὲ μικρὲς ὑποχώρησις — ἦτανε πρόοδος. «Εἶναι ἀπαραίτητα λοιπὸν γιὰ κάμποσο καιρὸ (ποτὲς γιὰ πάντα) μερικά μεταβατικὰ στάδια μιχτά: αὐτὸ ἄλλως τε ἀποδεικνύει καὶ ἡ ἀπλὴ λογικὴ τῆς βαθμιαίας ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων καὶ ἡ πείρα τῆς καθημερινῆς ζωῆς». Στὴ λύσι πού ὁ Σκλ. ὡς ἄτομο ἐπίστεθε — γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα — ἐκεῖ καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ του κρίσι καταστάλαξε. Τὸ λέει καὶ στὸ νέο του βιβλίον: «Κάθε ἄλλο, παρὰ νάθεωροῦμε (τὸ μιχτὸ σύστημα) τέλειον ἢ τελειωτικόν...» Καὶ βέβαια ἔβλεπε στὸ τέλος τὸ ζήτημα λυμένο μὲ τὴν ἀδοξη δημοτικὴ, ψυχαρικὴ, μαλλιαρὴ, ὅπως κι ἂ θέλουν νὰ τὴν ποῦνε οἱ δάσκαλοι προσβάλλοντάς τὴν τάχατες, τὴ γλῶσσα πού βγήκεν ἀπ' τὰ σπλάχνα τῆς ρομοσύνης.

Τὶς λίγες ἀφτὲς γραμμὲς τὶς ἔγραψα γιὰ νὰ γνωρίσουνε κι ἄλλοι τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ Σκλ. παραδέχτηκε γιὰ γλωσσικὸ τοῦ σύστημα τὴ μιχτὴ, πού στὰ σύνορα μᾶς κουβέντας συνέθηκε νὰ μοῦ ἐξηγήσει, χωρὶς ποτὲς νὰ ὑποψιάζεται πὸς θὰ τοῦ γινότανε ὑστερινὴ γλωσσικὴ του ἀπολογία.

Καὶ τελειώνοντας, θέλω νὰ παρακαλέσω τὴ μνήμη τοῦ Δασκάλου νὰ μὲ συγχωρέσει γιὰτὶ ὀμνήνησα τόσον ἄταχα κι ἄσκημα τὶς ιδέες του. Θάμαι ὅμως ἐθαροστημένος, ἔστω καὶ λίγο, νὰ δώσω ἰδέα τῶν στοχασμῶν τοῦ Δασκάλου, πού ἂν ζοῦσε Κεῖνος τόσο μεθοδικὰ καὶ μὲ δύναμι καὶ φῶς θάχαμνε.

A. X.

Θαροῦ πὸς εἶναι ἀδύνατον ἢ τουλάχιστον πολὺ πολὺ δύσκολο νὰ μάθῃ κανεὶς τὴν ἀρχαία, ὅσο διδάσκαται ἢ καθαρέβουσα, καὶ πὸς θὰ μάθοντε καλά τὴν ἀρχαία, ὡς καὶ τὰ παιδιὰ, μόνο σὰ θὰ γίνεται τὸ μάθημα στὴ δημοτικὴ, σὰ θὰ κάνουμε τὴν ἐξήγησὴ στὴ δημοτικὴ, σὰ θὰ διδάσκαται στὰ σχολεῖα ἡ δημοτικὴ.

(*) Κοίταξε σελ. 116 καὶ 138 («Νουμάς» Φεβρ. 1926).

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ νεοελληνικὴ διανοητικὴ κίνησις. — ὁ Μαλλαρμέ πατέρας τοῦ συμβολισμοῦ.

— Στὴν «Ἐπιθεώρησις τῆς ἐποχῆς» (Revue de l'époque) τοῦ Μάρτι - Ἀπριλίου 1920, δημοσιεύεται ἡ ἀπόκρισις τοῦ Μ. Βάλας γιὰ τὴ νεοελληνικὴ διανοητικὴ κίνησις. Σημειώνει πὺς ἡ Ἑλλάδα τὰ περὶ σότερά της παιδιὰ τὰ ἔχει ἔξω ἀπὸ τὰ κρατικά της σύνορα, καὶ κεῖ στὰ κέντρα τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ κάποιον βιβλίον, κάποιον περιοδικόν, πάντα σηματοθεῖ τὴ σύγχρονη πνευματικὴ κίνησις. Στὴν καθαντὸ Ἑλλάδα, ἡ φιλολογικὴ παραγωγή εἶναι μεγαλύτερη σὲ ποσότητα, μὰ ὁ κ. Βάλας νομίζει πὺς ἡ σπουδαιότητα τῆς παραγωγῆς τοῦ Ἐξωτερικοῦ εἶναι μεγαλύτερη. Ἡ Αἴγυπτος, λέει, στὸ ζήτημα τοῦτο ἔρχεται πρώτη, ἔχει τὸ σπάνιον προνόμιον νὰ βγαίνει ἐκεῖ ἡ ἐπιθεώρησις «Γράμματα» μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Στέφανον Πάργα. Ἡ «Νέα Ζωὴ» ἔλαψε τὴν ἐκδοσὴν τῆς. Ἀναφέρει σὺν προσοφάνειον ἀξιόπεινον τὸ «Φοῖνιξ» τοῦ Καίρον πὺς ἔχει ἐκδοτὴ τὸν κ. Στανουρό. Μὲ τὴν Αἴγυπτον δὲν μπορεῖ νὰ φέρῃ σὲ σύγκρισιν, λέει, παρὰ τὴν Ἀθήνα, ὅπου ἐνὺ βγαίνει ἕνας ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς περιοδικῶν, μὰ μονάχα ἐπιθεώρησις ὁ «Νουμάς» ἔχει σοβαρὴν ἐπιτόλησιν ἀπὸ φιλολογικὴ ἀποψη... Ὁ κ. Βάλας, δὲ γράφει ταχτικά γιὰ τὴ νεοελληνικὴ πνευματικὴ κίνησις στὴν «Ἐπιθεώρησις τῆς Ἐποχῆς», καὶ συσταίνουμε στοὺς ῥωμοὺς ποιητῆς καὶ πεζογράφους νὰ στέλνουν τὰ βιβλία τους στὴ διευθύνσιν του: D. B. Valsamidès, rue Darnémont 82. Paris XVIII.

— Ὁ κ. Ἐδουάρδος Ντουζαρντέν τελευταία τύπωσιν μικρὸν βιβλίον: «Γιὰ τὸ Στέφανον Μαλλαρμέ στὸν προφήτην Ἐζεκιὴλ καὶ δοκίμιον γιὰ τὴ θεωρίαν τοῦ συμβολικοῦ ρεαλισμοῦ», ὅπου μᾶς δίνει τὴν ἀληθινὴν ἔννοιαν τοῦ συμβολισμοῦ, τοῦ συμβολικοῦ ρεαλισμοῦ, πὺς βρίσκειται στὴν ἔκφρασιν τῶν πραγμάτων, στὴν πραγματικότητά τους τὴν ἴδιαν, μὲ τὴ συμβολικὴν τους σημασίαν. Μᾶς δείχνει πὺς ὁ μέγιστος δάσκαλος, αὐτῆς τῆς σχολῆς, ὁ Μαλλαρμέ, εἶταν ὁ πῶς σπουδαῖος ρεαλιστὴς ποιητῆς. Τὸν ὀνόματι του, γράφει, μᾶς θυμίζει τὰ ὄνματα κάποιων μεγάλων φιλοσόφων σὺν τὸ Σωκράτη ἢ πῶς καλύτερα τῶν ἰδρυτῶν θεολογικῶν, πὺς ζοῦν μὲ τὴν αἰώνια ἀνάμνησιν ὀλιγωμένην στὴν καρδίαν τῶν μαθητῶν τους περισσότερο, παρὰ μὲ τὰ γραφτά τους ἔργα. Ὁ Μαλλαρμέ δίδαξε στοὺς ποιητῆς τῆς γενεῆς του πὺς τὰ πράγματα δὲν ἀξίζουν παρὰ μὲ τὴν συμβολικὴν τους ἔννοιαν, καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι ἀληθινὰ ὁ πατέρας τοῦ συμβολισμοῦ.

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Φίλε «Νουμά»,

Στὸ προπερασμένον φύλλον τοῦ «Νουμά» ὁ ἀγαπητός μας Μ. Φιλήντας μοροῦδενεὶ πάλι ἐκείνους πὺς θέλουν καὶ καλὰ καὶ σάνει νὰ βρῶσκουν τὴν ἔτυμολογίαν κάθε νεοελληνικῆς λέξεως στὴν ἀρχαίαν μας γλῶσσαν, ὅπως τὰ μακαρόνια ἀπὸ μακάρων ὄνια.

Μοῦ φαίνεται ὅμως πὺς καὶ ὁ ἴδιος πέφτει κάποτε στὴ φάκα.

Ἔτσι, τὴ λέξις ἔτσι, θέλει νὰ τὴ σκαρώσῃ ἀπὸ τὴν παραφθορὰν τοῦ οὐτως. Ὁ Χατζηδάκης προχωρεῖ πάρα πέρα. Τὴ θέλει ἀπὸ τὸ οὐτως.

Νομίζω πολὺ πῶς ἀπλή καὶ λογικὴ τὴν παραγωγή τῆς ἀπὸ τὸ λατινικὸν ecce=ἰδού.

— Πὺς γίνεται αὐτό;

— Ecce=ἔτσι.

Τὸ ξι συχνὰ προφέρεται τσι, μάλιστα στὰ μέρη ὅπου πρωτομπήκε ἡ λατινικὴ ἐπίδρασις, ὅπως στὴν Ἡπειρον, στὰ Ἐφράνησα, στὴν Κρήτην κ. χ. τσῦπνα ἀντὶ ξύπνα.

Τὸ ε, ὅταν δὲν τονίζεται, γίνεται συχνὰ ι. π. χ. στὸ δημοτικὸν τραγοῦδι:

Πέρδικα, πέρδικουλα μου

Καὶ στὴ Σμύρνη λένε ἀπόψι ἀντὶς ἀπόψε.

Καὶ νὰ, τὸ ecce γίνηκε ἔτσι.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

Ο ΝΕΟΣ ΜΠΑΧΤΣΕΣ

Ἀγαπητέ μου «Νουμά».

Μὰ τὸ Θεὸς, σὺ καὶ ὁ Ψυχάρης, μῦλο τὸ χαμόγελό σας, εἴσατε ἀδιόρθωτοι γκρινιάρηδες. Ἀκοῦς ἐκεῖ! Μπαζούν στὰ σκολεῖα ῥωμαϊκά βιβλία, πὺς τέλος πάντων, τρώγονται, κ' εἰσεῖς γιὰ ἕνα «διότι», ἕνα «ἀλλὰ» ἢ ἕνα «ὡς» (βλ. Κουβέντα μὲ τὸν κ. Ξενοπούλου, στὸ προπερασμένον φύλλον σου), γίνεστε ἔξω φρενῶν, καὶ σκουίζετε καὶ «ὀδύρεσθε», σὰ νὰ χάλασεν ὁ κόσμος.

Τὶ θὰ κάνατε λοιπὸν, πῆς μου, ἂν εἴσατε Φραντζέξοι καὶ βλέπατε τὰ χάλια τῶν διδαχτικῶν βιβλίων πὺς ἔχουνε δῶ γιὰ τὰ γαλλικά; Στοιχηματίζω ὅτι δὲ θὰ βρῖσκατε λέξεις οὔτε στὴ δημοτικὴν, οὔτε στὴν καθαρεύουσαν, γιὰ νὰ στείλετε ὅπου τοὺς πρέπει, καὶ ἀκόμα παρέκει, τοὺς προγραμματοσυντάχτες καὶ τοὺς μεθοδογράφους τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Οἱ πρῶτοι, φῶς φανερό, δὲ νιώθουν γοῦ, ἀπὸ γαλλικά, καὶ δὲ φταῖνε οἱ καίμενοι. Ἀμ' οἱ ἄλλοι; Εἴχαμε στὴν ἀρχὴ τὸν κ. Πιερομπόννη καὶ τὸν κ. Συρίγιο, ὕστερα τρύπωσε ὁ κ. Κίτσος, κατόπι τοὺς σκέπασε κάποιος διπλὸς ποδόγυρος, καὶ ὅλο ὅπισθοχωροῦσε ἡ γαλλικὴ γλῶσσα στὴν Ἑλλάδα.

Τώρα μᾶς ἤρθε νέος φωστήρας, ἀπ' τὴ Λωζάνη, λέει, πὺς, ἀντὶ γιὰ γαλλικά μᾶς κουβαλεῖ φραγκονέζικα, καὶ μᾶς ὑπόσχεται καὶ συνέχεια!

Γιὰ γούστο κάθουμαι καὶ ἀραδιάζω τὰ λάθια του, — τὰ πῶς χοντρά, ἐννοεῖται. γιὰτὶ ἀλλιῶς τὸ πράμα δὲ θὰ εἶχε τελειωμό---. Τὰ ἀραδιάζω σ' ἑπτὰ κατηγορίας: 1ον Λάθια διδαχτικά, 2ον Λάθια γραμματικά, 3ον Λάθια καλλιπεδικά, 4ον Λάθια κυριολεχτικά, 5ον Λάθια ἐπιστημονικά, 6ον Λάθια κατὰ τῆς λογικῆς, 7ον Λάθια κατὰ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, καὶ πολὺ πιθανὸν θὰ μπορούσα, ἂν ἔπαχνα λίγο, νὰ βρῶ καὶ ἄλλες ὀνομασίες.

Ὅταν θὰ τελειώσω τὸν κατάλογον θὰ τὸν στείλω στὸν κ. Γενικὸν Γραμματέαν γιὰ νὰ καμαρώνει.

Ἄν ἔχεις ἀναγνώστες ὑποχοντριακοὺς πὺς τυχαίνει νὰ ξέρουν Γαλλικὰ σύστησέ τους τὸ βιβλίον τοῦτο. Λέγεται La Classe en Français (Méthode Phokitis). Θὰ ξεκαρδίζονται μόλις τὸ ἀνοίξουν καὶ θὰ γιαντρευτοῦν διαβάζοντας φράσεις σὺν τούτες:

— Combien sur trois bancs y a-t-il d'élèves

assis? (σελ. 24) (Γερμανικώς δηλαδή σχηματισμός).
 — Quels sont tes grands-parents? Ce sont mes grands-pères et mes grand' mères (σελ. 33 κ. 75). (Ὁ μακαρίτης ὁ Λαπαλὺς θὰ χαιρότανε νὰ δῆ πὼς ἄφησε ἄπαδούς.)

— Celui-ci s'appelle le visage. Comment s'appelle-t-il? (σελ. 53).

Le maître en ce montrant le nez:

— Au dessous du genou sont le jarret devant et le mollet derrière. (σελ. 58).

— Le corps humain peut se diviser en trois parties: l'os (sic), la chair et la peau (σελ. 61).

— Sous les vêtements nous portons des linges (σελ. 67).

Νὰ σου λιγοστά μόνο ἄπ' τὰ ἀναριθμήτα ἄνθια τοῦ καινούργιου μαχτασέ. Μὰ θαρῶ πὼς σοῦ ἀρκοῦν. Ἔ, τόρα, πές μου, δὲν παρηγοριέσαι λιγάκι; ξέρεis, ὅταν πρωτοδιάβασα τὸ ἀριστούργημα τοῦτο, καὶ προσάπτων ἕνα κομμάτι ὅπου ὁ συγγραφέας λέει πὼς στὸ Παρίσι βρέχει χειμῶνα καλοκαίρι, γυνόπωρο κ' ἄνοιξη, μοῦ πέρασε τρομερὴ ὑποψία. Μήπως ὁ ἄνθρωπος ξέρει τὴ γλώσσά μας φαροῖ, καὶ βάλθηκε νὰ μᾶς τὴ σαμποτάρει; Μὰ κατόπι θυμήθηκα τὰ περιήγημά σου τὰ ρούβλια, καὶ χαμογέλασα. Συλλογίστηκα ἐπίσης πὼς, γιὰ νὰ ὑπονομεύει μιὰ γλώσσα, πρέπει νῦναι κανεὶς «δεινὸς ἢ κλεινός», καὶ ἦρθα στὸ συμπέρασμα πὼς ὁ φουκαρὸς δὲν ὑπονομεῖ τιποτα, ἔξω ἄπ' τὴ δασκαλική του ὑπόληψη καὶ τὴν ἐχτίμησι τοῦ κόσμου γι' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν ἐγκρίνει τὸ βιβλίον τοῦτο.

Με πολλὴ ἀγάπη
 PIERRE BAUDRY

Με χαρὰ μας μαθαίνουμε πὼς ὁ φίλος μας Γιώργος Σπ. Παπᾶς, ποὺ σπουδάζει γεωπονία στὸ Fribourg τῆς Ἑλβετίας, προζιβίστηκε καὶ φέτος μὲ λαμπρὸ βαθμὸ καὶ τοῦ χρόνου κατὰ τὴ βεβαίωσι τοῦ κ. Διευθυντῆ τῆς Σχολῆς θὰ πάρει τὸ δίπλωμά του μὲ τὸν ἀνώτερο βαθμὸ, τιμώντας τὴν οἰκογενεὶά του καὶ τὴν πατρίδα του.

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

“ΠΛΑΪ” ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ,,

Βγῆκε στὴ σειρὰ τῶν “Λογοτεχνικῶν ἐκδόσεων Ζηράκη,, τὸ ρομάντζο τοῦ Διευθυντῆ τοῦ „Νουμᾶ.“ κ. Δ. Π. Ταγκόπουλου (μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέα) καὶ πουλιέται στὰ Γραφεῖα τῆς Ἐταιρείας „ΤΥΠΟΣ“ (ὁδὸς Σοφοκλέους 3) καὶ στὶς ἐπαρχίαις στοὺς ἀνταποκριτῆς τῆς ἰδίας Ἐταιρείας, Δραχ. 3.

ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ἸΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ (ΔΙΑΒΑΤΗ

- • • • ΤΟΜΟΣ ΝΗΣ 112 ΣΕΛΙΔΗΣ • • • • •
- • • • ΠΩΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΧ. 3.50 • • • • •
- • • • ΝΗΣ ΤΟΥΣ ΗΜΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ • • • • •
- • • • ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ» • • • • •

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ν. Λεβ. Εἶναι ἀκόμα τόσοι κλάδοι γιὰ καθάρισμα ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα. Τὸ ἐμπόριον θάναυ θαρροῦμε ἀπὸ τοὺς τελευταίους, ἄλλωστε πάντοτε ἡ ἐμπορικὴ γλώσσα θάναυ γεμάτη ἀπὸ τὰ τσίφ καὶ ὅπως ἄλλωθις τὰ λέτε καὶ τὰ γράφετε. — κ. Α. Χατζ.—Βρίσκουμε πὼς γράφεις κίολα ἀρετὰ καλὰ. Τὴ γλώσσα σου πρέπει νὰ τὴ συγκρίσεις λιγάκι, τίποτ' ἄλλο. Διαβάζοντας τὸ «Νουμᾶ» κ' ἄλλα βιβλία γραμμένα σὲ καλὴ δημοτικὴ, θὰ τὸ κατορθώσεις πολὺ εὐκόλα. Ἡ ἐμπνευσὴ σου σάμπως δὲ μᾶς φαίνεται καὶ ποὺ ἀληθινή. Ὅλη ἐκείνη τὴ γενικὴ εὐλάβεια στὸν ἐπιτάριον — εὐτυχὸς ἢ δυστυχὸς, ἀδιάφορο — δὲν μπορεῖ θαρροῦμε νὰ τὴν ἀπαντήσῃ κανένας στὴν ἐποχὴ μας. Καὶ τοῦ Γιάννη ἡ τόσο γρηγορὴ καὶ εὐχικὴ μετάνοια μᾶς φαίνεται σὺν ἀφύσικη. — κ. Π. Γλ. Αὐτὸς ποὺ λές, δὲν εἶναι φιλόσοφος, παρὰ κουτοδόσκαλος. — κ. Ἀντ. Θεο.—Ἰδέες καλές, μὰ δὲ δίνεις μῆτε ἀρετὴ συγκίνηση στὴν καρδιά, μῆτὲ κίνηση στὴ φαντασία. Ὅμως αὐτὸ εἶναι ἡ τέχνη ἴσια ἴσια. — κ. Νικ. Πέτρ. Δάβαμε. — κ. Ἀλ. Λαμπ.—Ὅχι καὶ πολὺ πιτυχημένο. Ἐκεῖνο τὸ πρὸ ὥρας εἶναι χαμοδιὰ καὶ καθαρεβουσιανισμὸς ἀνυπόφορος. — κ. Λελ. Νικ. Μὴ βιάζεσαι νὰ δημοσιεύεις ἀκόμα. Μελέτη χρειάζεται. Πρόσεχε νὰ μὴν ὑποχωρεῖ ἡ λογικὴ τῆς γλώσσας στὶς ἀνάγκες τοῦ μέτρου καὶ τῆς ῥίμας. Τὸ ἀγρόπματο βῆμα δὲ μᾶς ἔρχεται καλὰ. Ἐπίσης «ὁ μύρτης πο πέρει, κλαίει θλιφτά, ὄλα κλαῖν ἀδικως». — κ. Χρ. Λεβ.—Ὁ «Θάνατος» δείχνει πὼς ἔχεις ἀκόμα ἀνάγκη νὰ μελετήσεις καὶ νὰ δουλέψεις τὸ στίχο. — κ. Α. Παρ. Εὐχαριστοῦμε! θὰ δημοσιευτεῖ.

Ὅχι μονάχα ἡ κοινὴ γλώσσα ποὺ μιλιέται σ' ἕνα ἔθνος, μὰ κ' ἡ γλώσσα ποὺ γράφεται, ἡ κοινὴ φιλολογικὴ γλώσσα, θησαυρίζει πολλοὺς ιδιωτισμοὺς, φτάνει ὁ καθένας τους νὰ εἶναι ἀληθινὸ μίλημα, καὶ ἀπὸ τὸ στέκεται σὲ μᾶς, ἀφοῦ ἐμεῖς τοὺς διαλέγουμε, ἀφοῦ ἐμεῖς σήμερον μορφώνουμε τὴ γλώσσα τὴ φιλολογικὴ.

Οἱ ἀρχαῖοι, εἶχανε μιὰ γλώσσα ποιητικὴ. ποὺ ὅλη τῆς ἡ ποίηση ἔβγαине ἡ ἀπὸ μιὰν ἀσυνείδητη λέξη ἢ κάποτε κὶ ἀπὸ ἕναν τύπο ξεχωριστό.

Ἡ γνώμη μου εἶναι πὼς ὅταν ἡ καθαρεύουσα συνηθίζει κανένα τύπο ποὺ εἶναι, ποὺ ξέρουμε πὼς εἶναι δημοτικὸς, σωστὸ καὶ μεῖς νὰ παρεχτοῦμε τὸν ἴδιο, ἀντὶς νὰ παραγυρέβουμε ἄξιαρα δημοτικώτερους τύπους.

Ψυχάρης

“ΤΥΠΟΣ,,
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3 — ΑΘΗΝΑΙ

ΕΧΟΜΕΝ ΤΗΝ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑΝ ΠΕΛΑΤΕΙΑΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΟΝ
ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗΝ 1901 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
ΤΟΥΛ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΕΙΟΥ 3

